MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Jos Suomi on kerran todettu parhaaksi maaksi olla äiti, voisi se olla kärkimaana myös nostamassa naisia johtajiksi. **ETELÄ-SUOMEN SANOMIEN PÄÄKIRJOITUS**

Pienet kunnat ajetaan ahtaalle

Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtajan Petteri Orpon johtama kunta- ja sote-koordinaatioryhmä pystyi kolmessa päivässä siihen, mihin pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus ei pystynyt kahdessa vuodessa.

Ryhmä esitteli keskiviikkona yksimielisesti linjauksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveyspalveluja uudistuvassa kuntakentässä tulevaisuudessa pitäisi hoitaa.

Mallissa ei ole suuria yllätyksiä esillä olleisiin malleihin verrattuna. Lähtökohtana on edelleen niin sanotut vahvat peruskunnat. Kyse ei ole suoraan kunnan taloudesta, vaan väkiluvusta. Alle 20 000 asukkaan kunnilta halutaan viedä valta, mutta maksajan rooli sentään säilyy.

Esityksen mukaan Suomeen syntyy uusi ”kuntamalli”, niin sanotut vastuukunnat. Yli 20 000 tuhannen asukkaan kunnat saavat järjestää tulevaisuudessakin perustason sosiaali- ja terveyspalvelut. Käytännössä tämä tarkoittaa terveyskeskuksia ja sosiaalitoimea.

Sen sijaan alle 20 000 asukkaan kunnat eivät näitä palveluja saa itsenäisesti järjestää, vaan he ostavat palvelut vastuukunnalta. Palveluja ostavalla kunnalla ei olisi tulevaisuudessa vaikutusvaltaa siihen, miten palvelut järjestetään.

Väestöpohjakriteereistä voidaan poiketa erityisin perustein. Ei yllätä, että poikkeus voidaan tehdä, jos siten esimerkiksi turvataan kielelliset oikeudet.

Koordinaatiotyöryhmän perustelujen mukaan esitetty malli on läpinäkyvä, demokraattinen ja tehokas, koska valta ja vastuu ovat samojen kuntapäättäjien käsissä. Tässä näkyy hallituspuolueiden vastenmielisyys nykyisiä kuntayhtymiä kohtaan. Muun muassa pääministeri Katainen on monta kertaa sanonut kuntayhtymiä hallintohimmeleiksi.

Demokratian toteutuminen vastuukuntamallissa on vähintäänkin vajavaista, koska vastuukunta käyttää isännän ääntä ja muiden velvollisuus on maksaa laskunsa ilman mahdollisuutta ottaa osaa päätöksentekoon.

Erikoissairaanhoidon järjestämiseksi perustetaan sairaanhoitopiirien tilalle sote-alueet. Näissäkin tapauksissa vastuu palveluiden järjestämisestä olisi vastuukunnalla eli käytännössä maakuntien keskuskaupungeilla. Edellytyksenä on vähintään 50 000 asukasta ja riittävä kantokyky.

Kuntayhtymiäkään ei täysin hylätä sillä yliopistosairaaloihin nojautuvien viiden erityisvastuualueen (Erva) hallinnointimalliksi esitetään sote-alueista muodostuvaa kuntayhtymää.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Petteri Orpo pusersi työryhmältään sote-esityksen nopeasti.

Työryhmän esitys saattaa täyttää oikeuskansleri Jaakko Jonkan vaatimuksen siitä, että sote-uudistuksen perusratkaisujen tulisi olla riittävällä tarkkuudella tiedossa ennen kuntajakolain uudistamista.

Siitä, onko tarkkuus nyt riittävä, voidaan kuitenkin olla montaa mieltä. Varsinainen asetus sote-uudistuksesta on tarkoitus antaa vuoden 2015 aikana.

Lisää vaikeuskerrointa sote-uudistukseen tuo, että kunnallisen itsehallinnon leikkaamisen perustuslainmukaisuudesta pitää päättää perustuslakivaliokunnassa. Vaikka valiokunnan lausuntoa tarvitaan vasta siinä vaiheessa, kun mahdollista tulevaa sote-lakia käsitellään, olisi koko uudistuksen kannalta parempi pyytää lausunto mahdollisimman varhain.

Jos uudistuksesta joudutaan päättämään perustuslain säätämisjärjestyksessä, se tuskin menee läpi. Työryhmän työn tyrmännyt professori Kaarlo Tuori epäilee, että hallitus toivoo perustuslakivaliokunnan muuttavan tulkintaansa kunnallisesta itsehallinnosta (HS 10.5.).

Työryhmän esitys on kuitenkin kova työnäyttö Petteri Orpolta ja oiva veto pääministeriltä. Nyt hallituspuolueiden eduskuntaryhmien kädet ovat sidotut ja sote-uudistuksesta rakennetaan vahvaa vipua kuntaliitoksille.

> **Vastuukunta käyttää isännän ääntä.**

Puu pitää pintansa

Teollisuuden saamat tilaukset putosivat Tilastokeskuksen mukaan maaliskuussa 11 prosenttia vuodentakaisesta. Kemianteollisuudessa pudotus oli lähes viidenneksen, metalli- ja tekstiiliteollisuudessa 13 prosenttia.

Metsäteollisuudessa paperin sekä paperi- ja kartonkituotteiden valmistus sen sijaan pysyi viime vuoden vauhdissa. Rakentamisen pelätään Euroopan taantumassa hidastuvan, mutta Metsäteollisuus ry:n mukaan sekä sahatavaran että vanerin tuotanto kasvoi Suomessa alkuvuonna noin kymmeneksellä vuodentakaiseen verrattuna.

Puu näyttää pitävän pintansa yhtenä Suomen talouden kivijaloista. Se on hyvä uutinen, sillä metsätalous ja puunjalostus perustuvat lähes kokonaan kotimaiseen työhön ja raaka-aineeseen.

Hallitus päätti kehysriihessään kannustaa elinkeinoelämää keventämällä yritysten ja niiden omistajien verotusta. Se ei toistaiseksi ole johtanut toivottuihin investointipäätöksiin, vaan pikemminkin uutiset työpaikkojen menetyksistä ovat lisääntyneet entisestään.

Tärkein tavoite pitäisi olla suomalaisen tuotannon kilpailukyvyn parantaminen. Tuloksen tai sen jakamisen verotus ei vaikuta yritysten kilpailukykyyn lainkaan.

Toki yritysverojen pudottaminen voi tuoda Suomeen verotettavaksi tuloja, jotka muuten verotettaisiin muualla. Hallitus siis pikemminkin kunnostautui verokilpailussa kuin yritysten kilpailukyvyn parantamisessa.

Suomella on edelleen hyvät edellytykset ja osaamista teolliseen tuotantoon. Pelkästään hallinnolla ja palveluilla emme tule toimeen.

Siksi olisi kiireellistä saada hallitukselta yrityksiä ja yrittäjyyttä kannustavia päätöksiä. Esimerkiksi metsäalaa kuritetaan nyt kilpailukykyä vievillä maksuilla ja määräyksillä.

Metsäteollisuus voisi puolestaan lopettaa tavakseen tulleen itkemisen puun kalleudesta.

VIERASYLIÖ

Toimiva liikesuhde on tärkeä

EU-ajan rakennemuutos on jatkunut jo lähes kaksi vuosikymmentä, ja jatkuu yhä.

Muutoksen vaatimukset ravistelevat monia aloja. Myös maataloussektorin on pitänyt sopeutua ja erikoistua kasvu- ja kannattavuuspyrkimyksissään. Tämä koskee niin maatalous-tarvikekauppaa kuin päätoimisia ja osa-aikaisia maatalousyrittäjiä. Näissä oloissa maatalouskaupan ja maatalousyrittäjän hyvällä liikesuhteella on merkitystä.

Maatalouskauppa on hyvin keskittynyttä ja siten muistuttaa päivittäistavarakauppaa. Taustalla ovat myös samat toimijat: S- ja K-ryhmä, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus on yli 80 prosenttia. Näiltä maatalousyrittäjät pääasiassa hankkivat tuotannossaan tarvitsemiaan koneita, laitteita ja muita tarvikkeita.

Kauppaa käydään myös toiseen suuntaan: Maatalouskauppa hankkii raaka-aineita, lähinnä rehu- ja leipäviljaa maatalousyrittäjiltä.

Pääasiallisia maatalouskaupan asiakkaita ovat maatalousyrittäjät; maanviljelijät, karjatilalliset, isännät ja emännät. Tosin yrittäjä-nimike tuntuu vieraalta, koska maatalouden on katsottu olevan pikemminkin elämäntapa tai ammatti kuin yrittäjyyttä.

Mutta nykypäivän markkinahenkisyys edellyttää erityisesti päätoimisilla maatiloilla tilakohtaista omavaraisuutta, liiketaloudellista johtamista ja itsenäistä päätöksentekoa, koneistettua ja kannattavaa tuotantoa.

Jokainen asiakas on tärkeä

Maatalouskaupan ja maatalousyrittäjien välistä kaupankäyntiä voidaan pitää b-to-b-liikesuhteena, jossa asiakkaan ja myyjän välinen suhde on erilainen kuin kuluttajamarkkinoinnissa (b-to-c).

Kuluttajamarkkinoilla asiakkaita saattaa olla suuri määrä, kun taas yrityspuolella asiakasmäärä on pieni, mutta asiakkaiden ostovoluymi on suuri. Pieni asiakaskunta mahdollistaa yleensä läheisen ja tutun liikesuhteen; jokainen asiakas koetaan tärkeäksi.

Maatalousyrittäjien ostotarpeisiin vaikuttavat paljolti maatilan koko, tuotantosuunta ja sen erityisvaatimukset sekä investointitarpeet. Nämä erilaiset ostotarpeet luovat haasteita maatalouskaupalle.

Maatalouskaupassa asiakaskunnan ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii tietämystä eri tuotannonaloista, jotta kaikkia eri tuotantoryhmiin erikoistuneita asiakkaita osattaisiin palvella ja vastata heidän odotuksiinsa. Omanlaisensa haasteen luo myös maatalousyrittäjien tulotason epävarmuus, joka voi vaihdella suurestikin

> **Palvelun laatuun sisältyy palvelun ripeys, täsmällisyys ja ystävällisyys.**

eri syistä, esimerkiksi suhdanne- ja tukisyistä ja sääolosuhteista.

Yleensä liikesuhde on alasta riippumatta sisällöltään moninainen; se ei ole pelkkää transaktiotilannetta, jossa hyöty tai uhraus vaihdetaan rahaan.

Liikesuhteissa asiakassuhde jää aivan liian usein tähän robottimaiseen vaihdantaan. Unohdetaan ihmiset ja vuorovaikutus, kuuntelu ja huomio kiinnittyvät yksioikoisesti hyötyyn.

Maatalouskauppa on oma erikoistunut toimiala, joka on varsin tuotesidonnainen. Se joutuu valitsemaan oman strategiansa asiakassuhdejohtamiseen tai asiakashallintaan, jotta voidaan vastata asiakkaiden odotuksiin ja tarpeisiin. Tätä vaikeuttavat maatalouskaupan myymäläverkoston ja henkilöstön vähentäminen. Tällöin osapuolten välinen vuorovaikutteisuus kärsii.

Luottamusta ja vuorovaikutusta

Hyvässä maatalouskaupan liikesuhteessa tärkeä seikka on arvon muodostuminen, joka syntyy luottamuksellisesta palvelu- ja vuorovaikutussuhteesta, tuotteiden laadukkuudesta sekä palvelun joustavuudesta ja vastaavuudesta.

Palvelun laatuun sisältyy palvelun ripeys, täsmällisyys ja ystävällisyys.

Palvelun joustavuus taas syntyy henkilökunnan kiireettömyydestä ja vilpittömästä kiinnostuksesta asiakkaiden ongelmien ratkaisuun. Ja palvelun vastaavuus käsittää henkilökunnan ymmärryksen asiakkaan tarpeita kohtaan ja yleisen asiantuntemuksen toimialalla.

Onnistuessaan ne kuvaavat sitä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kokemusta, jotka syntyvät palvelutilanteissa asiakkaille.

Mainitut seikat pohjautuvat siis pitkälti vuorovaikutustekijöihin, jotka ilmentävät hyvin vuorovaikutuksen sujuvuutta henkilökunnan ja asiakkaan välillä kuin myös sitä, miten luottamukselliset suhteet ovat.

Voi siis sanoa, että mitä parempi ja luottamuksellisempi vuorovaikutus ja liikesuhde on, sitä helpompaa ja kiinnostavampaa on ratkaista asiakkaiden ongelmia. Tällöin myös asiakkaan on vaivattomampaa kääntyä ongelmatilanteissa sellaisen henkilön puoleen, jonka kanssa vuorovaikutus toimii.

Hyötyä molemmille

Henkilökunnan ja asiakkaiden välinen vuorovaikutus on myös maatalouskaupassa ensiarvoisen ratkaiseva tekijä liikesuhteen arvon muodostuksessa.

Liikesuhteessa luottamus paljastuu henkilökunnan rehellisyytenä, joka tarkoittaa toiselle osapuolella annettujen lupausten täyttämisenä, vilpittömyytenä ja sanojensa takana seisomista.

Asiantuntemus, innovatiiviset ratkaisut, uusien toimintatapojen ja räätälöityjen ratkaisujen tarjoaminen maatalousyrittäjälle, ovat tekijöitä, jotka synnyttävät maatilayrittäjälle arvoa ja joilla asiakas kokee saavansa vastinetta odotuksilleen.

Tulevaisuudessa maatalouskaupan liikesuhdetta edistää pitkälti se, miten hyvin asiakkaiden ja henkilökunnan vuorovaikutus toimii, millaiset ovat henkilökunnan kyvyt vastata asiakkaiden tietotaitotarpeisiin sekä miten hyvin maatalouskauppa kykenee vastaamaan asiakkaittensa päämääriin ja tavoitteisiin. Tästä koituu hyötyä molemmille osapuolille.

SILJA VELMALA

Kirjoittaja on MML ja yrittäjä. Kirjoitus perustuu MML Leena Erälinnan maatalous- ja metsätieteiden väitöstutkimukseen, joka hyväksyttiin Helsingin yliopistossa 15.2.2013.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

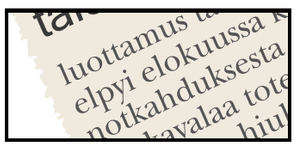

Yhteiskuntatakuu tositestiin

Lähes viisi kuukautta voimassa ollut yhteiskunta- eli nuorisotakuu on joutumassa heti tositestiin, kun työttömyys jatkaa nousuaan. Yhteiskuntatakuun lisäksi opetusministeri **Jukka Gustafsson** (sd.) on luvannut, että ”koulutustakuu antaa jokaiselle nuorelle mahdollisuuden hankkia koulutus, jolla voi työllistyä ja menestyä työmarkkinoilla”, kirjoittaa **Lapin Kansa**.

”Kaikki konstit ovatkin tarpeen, jos työllistämisviranomaiset aikovat lunastaa lupaukset. Pelkillä tukitoimilla se tuskin onnistuu.

Tuhannet nuoret hakevat jatko-opiskelupaikkaa. Vain alle 40 prosenttia pääsee haluamaansa ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Arviolta 20 000 uutta ylioppilasta jää jatko-opintojen ulkopuolelle. Samalla siirtyminen korkeakoulusta omaa koulutusta vastaaviin töihin on muuttunut entistä vaikeammaksi.

Opetusministeri voisikin pohtia työnään sitä, miten siirtymä toisen asteen koulutuksesta korkeakoulutukseen ja koulutuksesta työelämään saataisiin joustavammaksi. Nykymenolla sanktioton nuorisotakuu on jäämässä tyhjäksi lupaukseksi.”

Synnytyksiä ylihoidetaan

Mihin on kadonnut ajatus synnytyksestä luonnollisena tapahtumana, kysyy sanomalehti **Ilkka**. Lehti kirjoittaa Kätilöliiton ehdotuksesta perustaa Suomeen synnytystupia, jotka toimisivat synnytyssairaaloiden yhteydessä.

Synnytystuvat edellyttäisivät muutosta nykyiseen järjestelmään, jossa synnyttäjien matalaa tai korkeaa riskiä ei erikseen arvioida.

”Normaaliin synnytykseen puuttuminen ilman lääketieteellisiä perusteluita voi vaikuttaa sekä äitiin että vauvaan. Matalan riskin synnytysten ylihoitaminen lisää kustannuksia ja medikalisoi luonnollisen tapahtuman.

Synnytysten riskikartoitukset on tärkeä keskustelunavaus. Kaikki äidit eivät halua synnyttää luonnonmukaisesti tuvassa, eivätkä kaikki halua tulla myöskään lääketieteen jyräämiksi.”

KOLUMNI: NIKLAS HOLMBERG

Yhden kortin malli

Hallitus kuuluu päässeen sopuun sote-uudistuksesta.

Itse olen pudonnut kärryiltä jo ajat sitten. Hallitus ilmeisesti haluaa palveluiden tuottamiseen 20 000 asukkaan väestöpohjan. Muistaakseni sama tavoite oli kahdeksan vuotta sitten alkaneessa Paras-hankkeessa.

Eikä tämä saippua tähän pääty. Seuraava hallitus repii nämäkin häkkyrät ja kehittelee taas uusia.

Suomi on monenlaisissa vertailuissa maailman kärjessä. Terveydenhuolto ei näihin menestyslajeihin kuitenkaan kuulu. Neuvoloita ja liuotushoitoja lukuun ottamatta systeemi on kovin keskinkertainen. Poliitikkojen laatikkoleikit eivät tilannetta paranna.

Terveydenhoito jakautuu kahtia. Köyhät jonottavat tuntikausia terveyskeskuksissa päästääkseen ylipalkattujen mutta huonosti motivoituneiden keikkalääkärien käsittelyyn. Rikkaat taas maksavat sikahintoja veroparatiiseihin voittonsa kärräävien lääkärikeskusten palveluista.

Yhteistä molemmille putkille on, että potilas ei valitse jatkohoitopaikkaansa, vaan menee sinne minne kaikkitietävä lääkäri hänet määrää.

> **Asiakas voi vinguttaa korttiaan niin Puumalassa kuin Pärnussa.**

niklas.holmberg@maaseuduntulevaisuus.fi

Ehkä siis kannattaisi ottaa mallia muualta. WHO:n terveyspalvelujen rankingin kärjessä pyörivät muun muassa Ranska, Italia ja Espanja. Suomi on samaa sarjaa Marokon ja Chilen kanssa.

Myös Belgian terveydenhuoltoa kehutaan yleisesti. Omat kokemukseni ovat saman suuntaisia. Systeemi perustuu pakolliseen sairasvakuutukseen, joka maksetaan verojen yhteydessä. Vakuutus korvaa normaalisti 75 prosenttia kuluista. Lääkärit ja sairaalat ovat yksityisiä, mutta usein voittoa tuottamattomia. Terveyskeskuksia ei ole.

Lääkärit pitävät vastaanottoa kotonaan tai tulevat potilaan kotiin. Käynnin hinta on 20–50 euroa ja se maksetaan suoraan käteen. Vakuutus korvaa myöhemmin suurimman osan. Ajan saa yleensä heti ja sama lääkäri hoitaa koko sukua.

Jos jatkotoimenpiteille tulee tarvetta, potilas valitsee haluamansa sairaalan ja sopii sinne ajan leikkaukseen tai muuhun toimenpiteeseen. Hoitopäivillä on tietty omavastuu ja maksukatot kuten Suomessakin.

Amerikan esimerkki osoittaa, että puhdas markkinatalous toimii terveydenhuollossa huonosti. Mutta yhtä huonosti toimii puhdas suunnitelmatalous.

Suomessa terveyspalvelujen tarjonta ei perustu palvelujen kysyntään vaan poliittisiin ja aluepoliittisiin päätöksiin. Ensin perustetaan x-määrä terveyskeskuksia ja sitten ihmetellään, miksi yksissä maataan käytävillä, toisissa ei käy ketään ja kolmansiin ei saada edes ketään töihin.

Poliitikkojen asia ei ole päättää, miten ja missä terveyspalveluja tarjotaan, vaan paljonko niihin käytetään rahaa ja paljonko asiakas maksaa itse.

Tarjoankin ilmaista konsulttiapua kaikenkarvaisille sote-selvittäjille. Nimitetään sitä vaikka yhden kortin malliksi.

Korttikin on kaikilla jo lompakossa. Nimittäin Kela-kortti.

Kunnilta ja ylipäätään julkiselta vallalta poistetaan velvoite järjestää palveluja. Kunnallisvero putoaa noin puoleen ja vastaava vero maksetaan Kelan tai työeläkeyhtiöiden hallinnoimaan kassaan.

Asiakas voi vinguttaa korttiaan ihan missä haluaa, niin Puumalassa kuin Pärnussa. Köyhien hoidosta korvataan 90 prosenttia ja rikkaiden 60 prosenttia, tai ihan mitä eduskunta päättää.

Kustannusten nousua on helppo hillitä omavastuuosuutta nostamalla.

Kunnat saavat edelleen pyörittää terveyskeskuksiaan, jos niihin riittää tulijoita ja toiminta kannattaa. Yhtä hyvin kunta voi päättää keskittyä muihin asioihin, ja räjäyttää koko homeisen tk:nsa.

Yliopistosairaalat siirretään yliopistojen omistukseen. Aluesairaalat yhtiöitetään tai säätiöidään.

Kaikki terveys- ja lääkäripalvelujen tarjoajat velvoitetaan ilmoittamaan hintansa yhdessä nettipalvelussa, jossa asiakas voi kilpailuttaa tarpeensa hammaslääkäristä lonkkaleikkaukseen.

Yhden kortin malli tuskin saa minkään puolueen tukea, koska siinä puolueet eivät saisi yhtään luottamushenkilöpaikkaa. Ylipäätään politiikkojen mahdollisuudet puuttua ihmisten henkilökohtaisiin asioihin heikkenisivät.

Ensi vuonna voimaan tuleva EU:n potilasdirektiivi antaa mallista kuitenkin laihaa esimakua. Kela-korttia voi käyttää kaikkialla EU:ssa. Lääkärikäynnin korvaus on 11 euroa.